

Paskaidrojuma raksts par Viļānu novada pašvaldības 2019. gada budžetu

Viļānu novads ir vienota administratīvi teritoriāla vienība, ko veido Viļānu pilsēta, Viļānu pagasts, Sokolku pagasts un Dekšāres pagasts.

Viļānu novada pašvaldības teritorija aizņem - 286,7 km² tai skaitā: Viļānu pilsēta - 4,9 km², Dekšāres pagasts –104,6 km², Viļānu pagasts –120,4 km², Sokolku pagasts –56,8 km².

Iedzīvotāju skaits – pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem, uz 2019. gada 1. janvāri novadā savu dzīvesvietu, deklarējuši 5890 iedzīvotāju, kas ir par 155 iedzīvotājiem mazāk nekā reģistrēto iedzīvotāju skaits uz 2018. gada 1. janvāri.

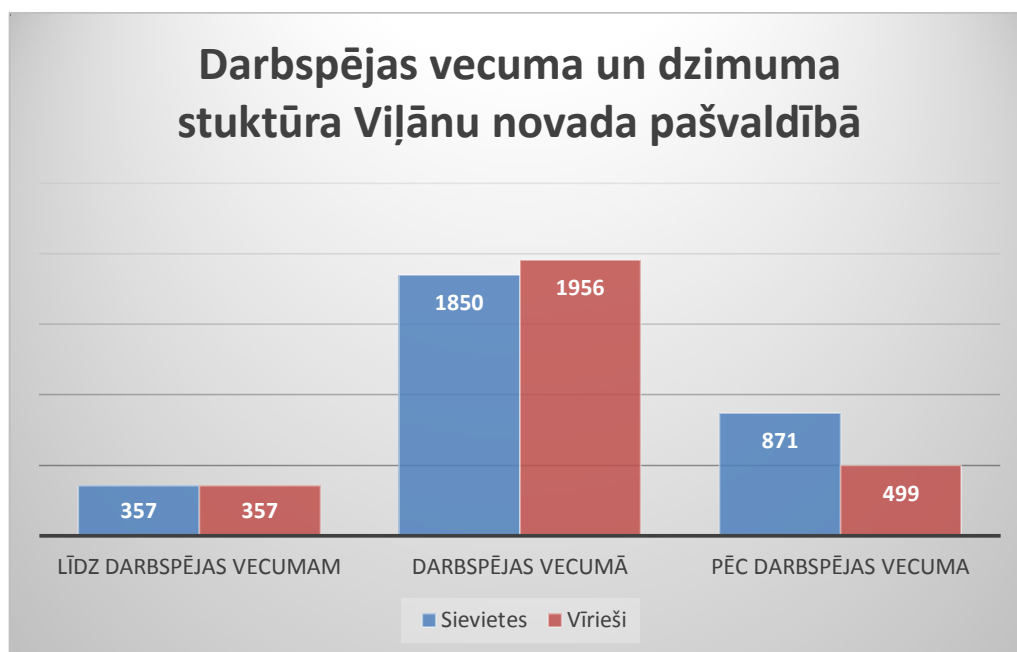

Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas dati

Viļānu novadā turpinās iedzīvotāju skaita samazināšanās, ja 2014. gadā Viļānu novada pašvaldībā bija 6633 iedzīvotāji, tad 2019. gadā reģistrēto iedzīvotāju skaits pašvaldībā sasniedz 5890 iedzīvotājus, kas ir par 743 iedzīvotājiem mazāk, nekā tas bija 2014. gadā. vislielākais iedzīvotāju samazinājums ir novērojams starp 2017. gadu un 2018.gadu, kur samazinājums sasniedza 188 skaitu. Savukārt, vismazākais samazinājums bija novērojams starp 2017. gadā, kas ir tikai par 128 iedzīvotājiem mazāk nekā 2016. gadā.

Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas datiem, redzams, ka Viļānu novadā 2019. gada sākumā iedzīvotāju darbības vecumā kopējais rādītājs sasniedza 3806 iedzīvotāju atzīmi, tai skaitā sievietes – 1850 un vīrieši – 1956. Vīriešu darbības vecumā ir par 106 vairāk nekā sievietes. 2018. gadā vīriešu bija par

110 vairāk darbības vecumā nekā sievietes. Savukārt iedzīvotāji, kas ir līdz darbības vecumam un pēc darbības vecuma, sasniedz kopējo skaitu 2084. Visvairāk pēc darbības vecuma iedzīvotāju ir sievietes – 871. Līdz darbības vecumam pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem vīriešu un sievietes skaits ir vienāds – 357. 2018. gadā šis rādītājs atšķīrās.

Datu avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes statistikas dati

Pašvaldības darbības finansiālo pamatu veido budžets, kas ir svarīgākais instruments pašvaldības autonomo funkciju izpildes nodrošināšanai, ekonomisko un sociālo vajadzību sabalansēšanai, kā arī teritorijas un apkārtējās vides ilgtermiņa attīstībai.

Viļānu novada pašvaldības budžets 2019. gadam sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta, ko veido attiecīgas ieņēmumu un izdevumu daļas. Pašvaldība ir ņēmusi vērā visu nozaru intereses un centusies sabalansēt pieejamos finanšu līdzekļus tā, lai nodrošinātu uzlabojamus sabiedrībai svarīgās jomās.

Pamatojoties uz Attīstības programmā noteiktajām prioritātēm, 2019. gada budžets veidots saskaņā ar Rīcības un Investīciju plāna 2015.-2022. gadam noteiktajām aktivitātēm, ieguldot gan pašvaldības budžeta līdzekļus un, piesaistot Eiropas Savienības fondu finansējumu, tai skaitā, īstenojot arī Valsts specifisko atbalsta mērķu programmas. Budžeta tāmēs pie konkrētas pozīcijas plānotajiem izdevumiem tiek pierakstīta atsauce uz Rīcības plāna konkrēto aktivitāti.

Skaitliska informācija par budžeta ieņēmumiem un izdevumiem un budžeta klasifikācijai ir norādīta Viļānu novada pašvaldības domes saistošo noteikumu Nr.

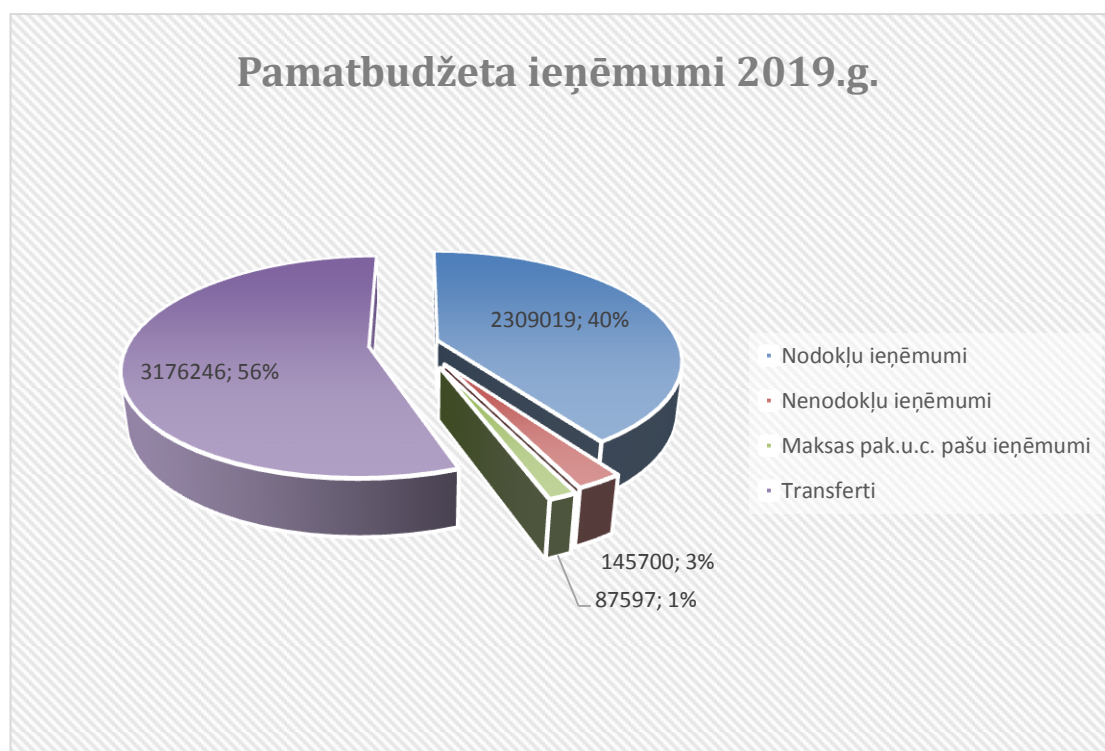
108 "Par Viļānu novada pašvaldības pamatbudžeta un speciālā budžeta kopsavilkumu 2019. gadam" 1., 2., 3. un 4. pielikumā.

Viļānu novada pašvaldības 2019. gada budžets izstrādāts, ievērojot likumos "Par pašvaldību budžetiem", "Par pašvaldībām", "Par budžetu un finanšu vadību", kā arī nodokļu likumos, MK noteikumos un citos normatīvos aktos paredzētās prasības.

Viļānu novada pašvaldības pamatbudžets

Pamatbudžeta ieņēmumi.

2019. gadā Viļānu novada pašvaldībā kopējais ieņēmumu apjoms plānots 5718562 eiro apmērā (skat. attēlu), atskaitot naudas līdzekļu atlikumu uz gada sākumu, aizņēmumus un aizdevumu atmaksu. Naudas līdzekļu atlikums uz pārskata perioda sākumu pamatbudžeta kontos un skaidras naudas atlikums pamatbudžeta kasē

ir 885371 eiro, 2018. gadā naudas līdzekļu atlikums sastādīja 977990 eiro apmēru.

Pieejamie finanšu resursi izdevumu segšanai 2019. gada pamatbudžetā ir 6981471 eiro apmērā, kas ir par 2674644 eiro mazāk nekā 2018. gadā.

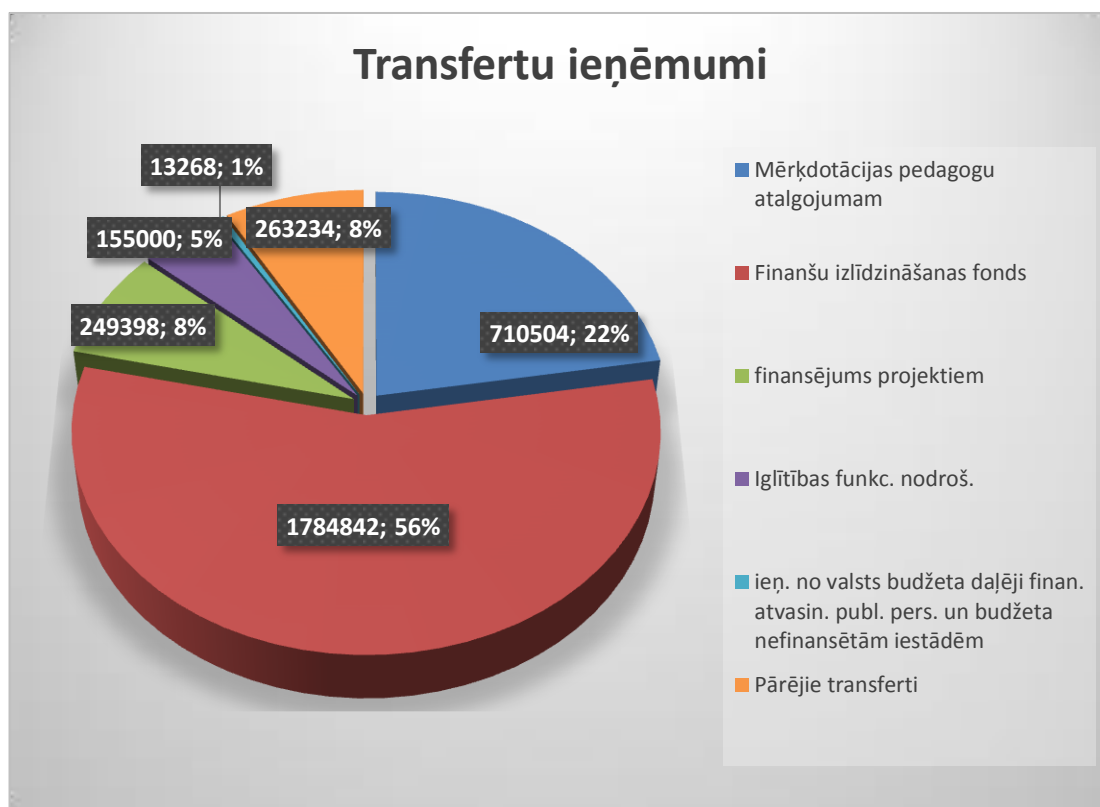
Ieņēmumi no **nodokļu ieņēmumiem** plānoti 2309019 eiro apmērā, tas ir 40% no kopējiem plānotajiem pašvaldības ieņēmumiem. Šos nodokļu ieņēmumus sastāda iedzīvotāju ienākuma nodoklis – 2086645 eiro apmērā, īpašuma nodokļi 222374 eiro apmērā (tai sk. NĪN par zemi ieņēmumi – 189642 eiro, NĪN par ēkām ieņēmumi –

21847 eiro, NĪN par mājokļiem ieņēmumi – 10885 eiro). Nodokļu ieņēmumi salīdzinot ar 2018. gadu ir samazinājušies par 147739 EUR.

Ieņēmumi no **nenodokļu ieņēmumiem** plānoti 145700 eiro apmērā, kas ir 3% no kopējiem plānotajiem pašvaldības ieņēmumiem. No kopējiem nenodokļu ieņēmumiem ieņēmumi no valsts un pašvaldību nodevām, kuras ieskaita pašvaldību budžetā, ieplānots 23400 eiro. Sodi un sankcijas 5600 eiro, pārējie nenodokļu ieņēmumi plānoti 1200 eiro apmērā, bet ieņēmumi no īpašuma pārdošanas ieplānoti 85500 eiro apmērā, kas ir par 5500 eiro vairāk salīdzinoši ar 2018. gadu. Tas saistīts ar to, ka tiek intensīvi privatizēti pašvaldībai piederošie dzīvokļi un zemes.

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi sastāda 1% no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem, tas ir 87597 eiro apmērā, kas ir par 5280 eiro vairāk, nekā tika plānots 2018. gadā, tas saistīts ar zemes nomu, sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Savukārt vislielāko daļu no pašvaldības ieņēmumiem sastāda **transfertu** ieņēmumi. 2018. gadā ieņēmumi plānoti 3176246 eiro apmērā (skat. attēlu). Tie sastāda 56% no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem 2019. gadam. Bet, salīdzinot, plānoto summu ar 2018. gadu, tad 2019. gadā transfertu ieņēmumi ir samazinājušies par 1352459 eiro, kas saistīts ar projektu īstenošanu. 2019. gadā nav tik apjomīgu

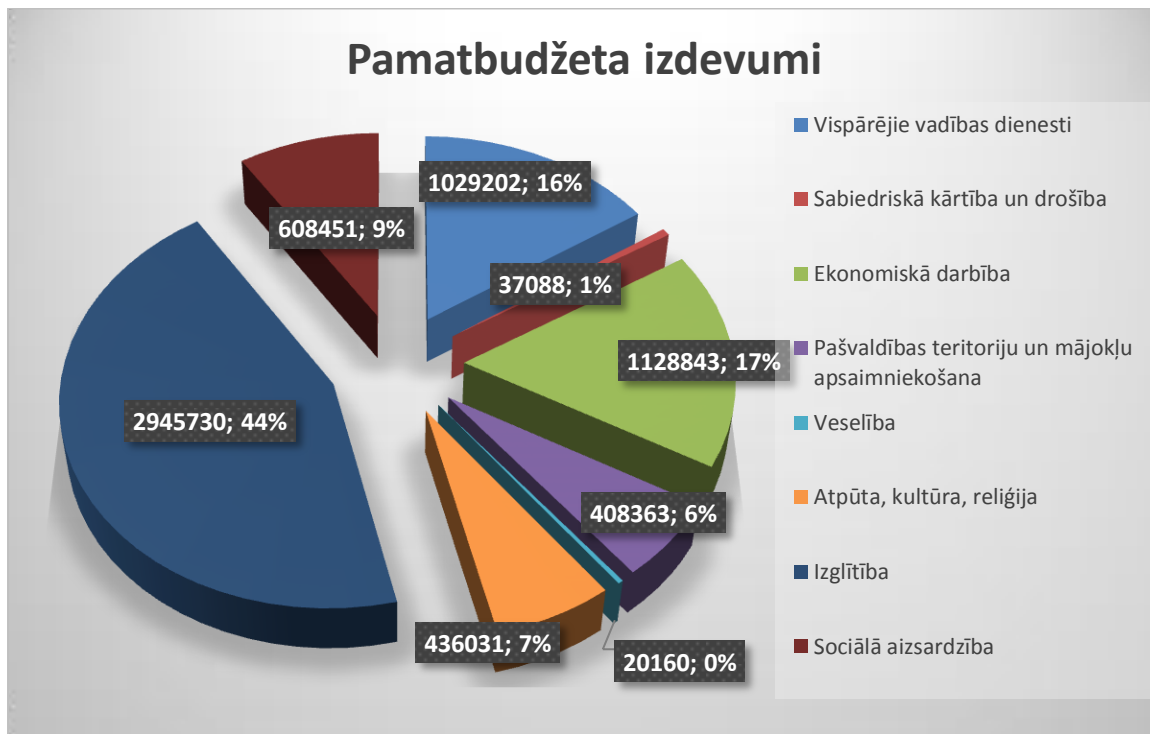

projektu, kuri tiek finansēti no valsts un Eiropas fondiem.

No kuriem pašvaldību budžetā saņemtā mērķdotācija pedagogu atalgojumam 710504 eiro apmērā. Pašvaldību budžetā saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda plānota 1784842 eiro apmērā, kas ir 56% no kopējiem transfertu ieņēmumiem uz 2019. gadu, kas ir par 385987 eiro vairāk, nekā bija plānots 2018. gadā. No valsts budžeta iestādēm saņemtie transferti Eiropas Savienības politikas instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem) īstenošanai šogad ir plānota 249398 eiro apmērā, kas ir 8% no kopējiem transfertu ieņēmumiem, šis skaitlis samazinās, kā jau tika iepriekš minēts, 2019. gadā netiek realizēti liela apjoma projekti. Ieņēmumi izglītības funkciju nodrošināšanai plānoti 155000 eiro apmērā. Un pārējie saņemtie valsts budžeta transferti noteiktam mērķim sastāda 263234 eiro. Kā arī ieņēmumi no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un budžeta nefinansētām iestādēm šogad sastāda 13268 eiro jeb 1% no kopējiem transfertu ieņēmumiem.

Pamatbudžeta izdevumi.

Pamatbudžeta izdevumi 2019. gadam ir plānoti 6972627 eiro apjomā, tai skaitā aizņēmuma atmaksai 302709 eiro apmērā, plānotā rezerve budžeta neizpildes gadījumā 70000 eiro apmērā. Pašvaldības 2019. gada pamatbudžeta izdevumi bez aizņēmumu atmaksas un pamatkapitāla palielinājuma, kas sastāda 56050 eiro, ir plānoti 6613868 eiro apmērā (skat. attēlu)

Lielāko daļu no pamatbudžeta izdevumiem sastāda **izglītība**, tas ir 2945730 eiro apmērā jeb 44% no kopējiem pašvaldības izdevumiem. Plānotie izdevumi paredzēti izlietot pirmsskolas izglītības iestāžu Viļānu pilsētā un Viļānu pagastā, Dekšāres pamatskolas, Viļānu vidusskolas, Viļānu mūzikas un mākslas skolas, Viļānu sporta skolas izglītības iestāžu uzturēšanai, telpu remontiem un labiekārtošanai, mācību materiālu iegādei, kā arī pedagogu atalgojumiem, un norēķiniem par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Skolēnu nogādāšanai uz izglītības iestādi un no izglītības iestādes.

Ekonomiskajai darbībai 2019. gadam paredzēts izlietot 1128843 eiro – tas ir 17% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šie līdzekļi plānoti izlietot ES līdzfinansēto projektu īstenošanai. Lielākā daļa, no šiem izdevumiem plānota, Algoto pagaidu sabiedrisko darbu īstenošanai, SAM Latgales programmai, kuras ietvaros tiks veikta pārbūve divām pilsētas ielām, administrācijas ēkas jumta nomaiņai ar ēkas siltināšanu, parkūra laukuma izveidei Viļānu novada teritorijā.

Vispārējiem vadības dienestiem plānots izlietot 1029202 eiro, kas ir 16% no kopējiem plānotajiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šajā summā ietilpst Dekšāres pagasta pārvaldes, Sokolku pagasta pārvaldes, novada pašvaldības pārvaldes, pašvaldības izveidoto komisiju un klientu apkalpošanas centra izdevumu segšana, kā arī iekšējā parāda darījumi, kas sastāda 21927 eiro.

Rezerves fonds (līdzekļi neparedzētiem gadījumiem), 2019. gadam plānots 70000 EUR apmērā.

Sabiedriskās kārtības un drošības izdevumu finansēšanai šogad ir iekļauti 37088 eiro, kas ir tikai 1% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem, salīdzinot, ar 2018. gadu sabiedriskajai kārtībai un drošībai izdevumi ir samazinājušies 14716 eiro, jo tika nopirkts 2018. gadā operatīvais transportlīdzeklis.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanas izdevumu segšanai plānots finansējums 408363 eiro apmērā, kas ir 6% no kopējiem plānotajiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Šie izdevumi galvenokārt ir saistīti ar novada teritorijas labiekārtošanu, ceļu remontiem un uzturēšanu, ielu apgaismojumu uzturēšanu un remontu un kapsētu uzturēšanu, grāvju tīrīšanu.

Veselības izdevumu segšanai ir plānoti 20160 eiro. Šis finansējums tiek piešķirts feldšeru punktu uzturēšanai Atspukā, Dekšārēs un Sokolkos.

Atpūtai, kultūrai un reliģijai plānotie izdevumi ir 436031 eiro apmērā, jeb 7% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta plānotajiem izdevumiem 2019. gadam. Šie izdevumi tiek novirzīti Viļānu novada kultūras iestāžu, bibliotēku un muzeju uzturēšanai, pasākumu veikšanai un īstenošanai, Viļānu novada pašvaldības tēla veidošanai.

Savukārt **sociālās aizsardzības** izdevumiem plānoti ir 608451 eiro, kas ir 9% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Sociālās aizsardzības līdzekļus tiek plānots izlietot sociālā centra „Cerība” izdevumu segšanai, sociālo dzīvokļu izturēšanai, sociālā dienesta, norēķinu par sociālās palīdzības sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī sociālajiem pabalstiem, 2019. gadā sociālajiem un pašvaldību pabalstiem plānots izlietot 256745 eiro.

Viļānu novada pašvaldības speciālais budžets

Speciālā budžeta ieņēmumi

Viļānu novada pašvaldības speciālā budžeta ieņēmumi 2019. gadam tiek plānoti 375413 eiro apmērā, tai skaitā pašvaldības speciālā budžeta konta atlikumi perioda sākumā – dabas resursu nodoklis – 97713 eiro apmērā, autoceļu (ielu) fondā – 79544 eiro, kas tiek plānoti 2019. gada speciālā budžeta izdevumu segšanai (skat. attēlu).

Lielāko daļu speciālā budžeta ieņēmumus sastāda transferti – autoceļu (ielu) fonds, kas ir 184726 eiro apmērā vai 93% no visiem plānotajiem speciālā budžeta ieņēmumiem. Savukārt ieņēmumi no dabas resursu nodokļa tiek plānoti 7% apmērā no kopējiem speciālā budžeta ieņēmumiem, tas ir 13429 eiro apmērā.

Speciālā budžeta izdevumi

Speciālā budžeta izdevumi 2019. gadam plānoti 215896 eiro apmērā. No kopējiem speciālā budžeta līdzekļiem tiek plānots izlietot vides aizsardzībai – 10185 eiro, bet pašvaldības autoceļu (ielu) ikdienas uzturēšanas izdevumu segšanai – 205711 eiro. (skat. attēlu).

2019. gadā plānots pilsētas ielu remontu projektēšanas darbi, kā arī ikdienas ceļu uzturēšana, planēšana, sniega tīrīšana. Paredzēts uzstādīt jaunas ierobežojošās ceļa zīmes novada teritorijā.

Programma turpmākajiem diviem gadiem

2019. gadā un turpmākajos divos gados novada infrastruktūras un ekonomiskā attīstība ir plānota, īstenojot Eiropas Savienības finansētos projektus, kā arī nosakot budžetā finansējumu mērķmaksājumiem un noteiktu objektu būvniecībai, rekonstrukcijai gan ar budžeta līdzekļiem, gan ar aizņēmuma līdzekļiem, kā rezultātā uzlabojot dzīves kvalitāti novadā. Paredzēts arī turpmāk veikt pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu (ēku, būvju) uzlabošanu, labiekārtojot novada teritoriju, nodrošinot pašvaldības autonomo funkciju pieejamību. Paredzēts turpināt remontēt Viļānu novada ceļus, kuri ir kritiskā stāvoklī.

Viļānu novada pašvaldības aizņēmumi un galvojumi

Budžeta ieņēmumu palielināšanai konkrētu saimniecisku darbu veikšanai novada infrastruktūras sakārtošanas un attīstības nolūkā pašvaldība izmanto aizņēmumus, ievērojot valstī noteiktos aizņēmumu mērķus.

Saskaņā ar noslēgtiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, 2019. gadā paredzēts atmaksāt aizņēmumu pamatsummas 302709 EUR apmērā.

Viļānu novada pašvaldība paredz 2019. gadā veikt aizņēmumus 364070 EUR apmērā, t.sk.

- Ēkas pārbūvei par SA iestādi būvprojekta un ekspertīzes veikšanai – 81070 EUR;
- SAM Latgales programmai (Centrālās ielas noslēguma remontdarbi) – 283000 EUR.

Sagatavoja finanšu analītiķe Guna Visocka